

Προεμφυτευτική και προγεννητική διάγνωση

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Η πατερική διδασκαλία δεν προσφέρει απαντήσεις στα ζητήματα που προκύπτουν από τα βιοηθικά προβλήματα. Προσφέρει όμως την ανθρωπολογία της, η οποία μπορεί να αποτελέσει ισχυρή βάση. Η άμβλωση ή η γέννηση ενός γενετικά ασθενούς παιδιού είναι οι επιλογές που έχουμε στην περίπτωση θετικής διάγνωσης του προεμφυτευτικού και

προγεννητικού ελέγχου[1]. Ο ηθικός προβληματισμός στην περίπτωση της ορθόδοξης θεολογίας έγκειται στην ηθική υπόσταση του εμβρύου.

Για την εκκλησία η αρχή της ανθρώπινης ζωής ξεκινά από τη στιγμή της σύλληψης. Σύμφωνα με τους Πατέρες η ψυχή του ανθρώπου υπάρχει από τη στιγμή που υπάρχει και το σώμα, δηλαδή από τη σύλληψη. Για το λόγο αυτό τοποθετούνται αρνητικά και απαγορευτικά απέναντι στην άμβλωση σε οποιοδήποτε στάδιο και αν βρίσκεται η κύηση. Η ορθόδοξη θεολογία είναι αντίθετη σε οτιδήποτε υπονομεύει την ελευθερία του προσώπου.

Η ορθόδοξη ηθική, αναφορικά με τον πόνο, δεν προσπαθεί να τον ωραιοποιήσει. Η στάση της απέναντι στη γενετική ασθένεια είναι φιλόανθρωπη. Δεν αγνοεί το σωματικό και ψυχικό πόνο τόσο του ασθενή όσο και του οικογενειακού περιβάλλοντος. Η διαφορά της ορθόδοξης θεολογίας είναι ότι ανακαλύπτει στον πόνο ένα διαφορετικό περιεχόμενο. Το παράδειγμα του Ιησού φανερώνει ότι ο πόνος μπορεί να οδηγήσει σε μια πνευματική τελείωση. Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι η ορθόδοξη ηθική δε δικαιολογεί την καταστροφή του εμβρύου με την αιτιολογία του πόνου. Ούτε η παράμετρος της οικογενειακής οδύνης δικαιολογεί την καταστροφή ή την απόρριψη ενός εμβρύου. Η θυσία του εμβρύου στο βωμό μιας άνετης και χωρίς προβλήματα ζωής, μακριά από υποχρεώσεις βρίσκει αντίθετη την ορθόδοξη εκκλησία. Το γεγονός ότι τα έμβρυα δεν έχουν τη δυνατότητα να εκδηλώσουν την ύπαρξή και βούλησή τους, φέρνει στο προσκήνιο την αρχή της δικαιοσύνης. Η καταπάτηση του δικαιώματος του εμβρύου να έρθει στη ζωή αποτελεί πλήγμα για την ορθόδοξη βιοηθική.

Εκτός από την άσκηση κριτικής, η ορθόδοξη εκκλησία θα πρέπει να προβάλλει την ευθύνη του κράτους απέναντι στα γενετικά ασθενή άτομα και τις οικογένειές τους. Η ίδια η κοινωνία πολλές φορές οδηγεί τα ζευγάρια στον τερματισμό μιας κύησης. Η Ορθόδοξη Εκκλησία καλείται να παρουσιάσει και η ίδια κοινωνικό έργο με τα μέσα που διαθέτει και να αναλάβει τις ευθύνες της. Πρέπει να τοποθετήσει το πρόβλημα στην πραγματική του διάσταση και να γνωστοποιήσει ότι το πρόβλημα δεν το έχει ο ασθενής αλλά η στάση και η συμπεριφορά των άλλων απέναντί του[2]. Με αυτόν τον τρόπο θα συνέβαλλε στην αντιμετώπιση του προβλήματος και θα έδινε το παράδειγμα στην κοινωνία και το κράτος για τη σημασία της κοινωνικής προσφοράς σε όσους την έχουν ανάγκη.

Ο γενετικός έλεγχος στα ενήλικα άτομα μπορεί να λειτουργήσει προληπτικά και θεραπευτικά σε κάποιες ασθένειες. Η ορθόδοξη βιοηθική είναι υπέρμαχος κάθε ενέργειας που ανακουφίζει τον ανθρώπινο πόνο και δεν έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές της ορθόδοξης βιοηθικής. Το βασικό πρόβλημα έγκειται στην ασφάλεια της γενετικής πληροφορίας. Η ορθόδοξη θεολογία είναι αντίθετη σε οτιδήποτε

φαλκιδεύει την ελευθερία του ανθρώπινου προσώπου. Με βάση την ορθόδοξη βιοηθική αρχή του Προσώπου - Υποστάσεως, το πρώτο πράγμα που πρέπει να ενδιαφέρει την ορθόδοξη βιοηθική είναι να μην αλλοιωθεί και περιοριστεί η ελευθερία του ανθρώπου. Κάθε είδος γενετικού φακελώματος ή εγκλωβισμού στα όρια μιας διάγνωσης, όσο και αν γίνεται με καλό σκοπό αρχικά, δημιουργεί σκεπτικισμό σε έναν ορθόδοξο θεολόγο.

Σημειώσεις

[1] Ν. Κόϊου, *Ηθική θεώρηση των τεχνικών παρεμβάσεων στο ανθρώπινο γονιδίωμα*, Αθήνα, 2003, σελ. 295.

[2] Ν. Κόϊου, *Ηθική θεώρηση των τεχνικών παρεμβάσεων στο ανθρώπινο γονιδίωμα*, Αθήνα, 2003, σελ. 302.

Παρατήρηση: Η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει την παρουσίαση – υπό τη μορφή σειράς άρθρων – της διπλωματικής εργασίας "Η Βιοηθική Θεώρηση της Προληπτικής Ιατρικής" που εκπόνησε η θεολόγος Δήμητρα Μπότσαρη υπό την επίβλεψη του καθηγητή π. Βασίλειου Καλλιακμάνη, στη θεολογική σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.